

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 28. april 2020
Kontor: Koncerndigitaliseringsenheden
Sagsbeh: Emil Sølvér Rehling
Sagsnr.: 2020-0030-4045
Dok.: 1465344

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1179 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet justitsministeren den 14. april 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Jakob Lundsager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1179 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Er ministeren indstillet på hurtigst muligt at nedsætte en digital task force hos domstolene, som bl.a. skal sikre en digital kommunikationsform, der muliggør afvikling af alle typer retssager, også under en krise som den nuværende coronakrise, samt lave forsøg med forskellige former for digitale projekter hos domstolene, herunder afprøve videokommunikation, fildelingsystemer og lignende.”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen, der har oplyst følgende:

”Danmarks Domstole arbejder løbende med digitalisering og udbredelse af digitalisering med henblik på at sikre så effektiv en sagsbehandling og stabil drift ved retterne som mulig. Som en central del af domstolenes beredskab under Covid-19-nedlukningen er de nuværende it-redskaber (konferenceløsninger, dokumentudveksling, collaborationsværktøjer etc.) blevet udnyttet i et væsentligt større omfang end tidligere og nye it-redskaber er blevet udrullet på kort tid. Det er fx tilfældet for brugen af Microsoft Teams. En eventuel udvidelse af den nuværende systemunderstøttelse eller digitaliseringsindsats skal vurderes ud fra en realistisk implementeringshorisont og med øje for eventuelle sikkerhedshensyn.

Det er endvidere en forudsætning, at der er hjemmel til anvendelse af de digitale løsninger, samt at løsningerne har en tilstrækkelig sikkerhed.

Anvendelse af video efter retsplejeloven

”Telekommunikation med billede” (video), som det er benævnt i retsplejeloven, forudsætter den fornødne hjemmel. Efter retsplejeloven kan retten i visse tilfælde tillade, at sigtede/tiltalte, parter, vidner, anklager, forsvarer og andre aktører deltager i retsmøder i straffesager og civile sager via video. Det er den pågældende dommers judicielle afgørelse i forbindelse med den enkelte retssag.

Efter retsplejelovens § 192, stk. 2-5, samt de bestemmelser i retsplejeloven som henviser hertil, kan der anvendes ”telekommunikation med billede” ved afhøringer ved, at sigtede/tiltalte eller vidnet (herunder syns- og skøns mænd og parter i civile sager) indkaldes til at møde for en ret eller for en myndighed eller person, der har fået særlig bemyndigelse eller autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for videomøder i retssager.

Bemyndigelsen eller autorisationen gives af Domstolsstyrelsen, hvis de pågældende kommunikationsmidler opfylder en række krav til tekniske faciliteter, teknisk sikkerhed, kvalitet og lokallet, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1489 af 7. december 2015 om meddelelse og tilbagekaldelse af bemyndigelser og autorisationer til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for videoretsmøder m.v.

Kravene skal blandt andet sikre, at kommunikationsmidlerne kan afvikle videoretsmøder i tilstrækkelig kvalitet uden uberettiget indblanding af teknisk eller personlig karakter og med den fornødne fortrolighed og datasikkerhed samt i øvrigt på en retssikkerhedsmæssig betryggende måde.

Der anvendes i stort omfang video i sager om fristforlængelse af varetægtsfængslinger, hvor både dommer, sigtede, forsvareren og anklageren deltager via domstolens eksisterende videokonferenceløsning, Video3-løsningen.

Efter de gældende regler i retsplejeloven er der herudover hjemmel til i begrænset omfang, at den sigtede/tiltalte deltager i en hovedforhandling i en straffesag via videoforbindelse i visse tilfælde og under nærmere betingelser, herunder hvis den sigtede/tiltalte har samtykket. Forsvareren skal som udgangspunkt deltage det samme sted fra som den sigtede/tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder i retten.

I hovedforhandlinger i civile sager er der endvidere bl.a. hjemmel til, at en part i visse tilfælde deltager i hovedforhandlingen telefonisk, medmindre retten finder sådan deltagelse uhensigtsmæssig. En part eller advokat/rettergangsfuldmægtig i civile sager kan deltage i forberedende møder telefonisk, medmindre det findes uhensigtsmæssigt.

Særligt om vidneforklaringer

For så vidt angår vidner følger det af retsplejelovens § 174, stk. 1, at vidneforklaringer som udgangspunkt afgives for den ret, hvor sagen behandles. Udgangspunktet er således, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen.

Efter retsplejelovens § 174, stk. 2, kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring via telekommunikation med billede (video), hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler herfor.

Ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives via video, forudsættes retten at foretage en konkret afvejning mellem fordelene ved denne afhøringsform over for ulempen ved, at vidnet

ikke møder umiddelbart for den dømmende ret ud fra de hensyn, der er nævnt i loven og dens forarbejder.

I vurderingen af hvorvidt det er forsvarligt og hensigtsmæssigt at anvende video, lægger retten bl.a. vægt på parternes og vidnets stilling til spørgsmålet, vidnets betydning for sagen, samt om vidnet har langt til den dømmende ret. Hvis der er tale om et hovedvidne, vil det fx tale væsentligt imod, at video er hensigtsmæssig. Der bør endvidere bl.a. lægges vægt på hensynet til vidnets tryk, ligesom det bør indgå i vurderingen, om anvendelse af videoforbindelse kan begrænse risikoen for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for represalier.

Anvendelse af video i hovedforhandlinger forudsætter i øvrigt i langt de fleste typer af både civile sager og straffesager, at én eller flere personer – afhængig af sagstypen – er fysisk til stede i retten.

Domstolsstyrelsen bemærker, at eventuelle overvejelser om øget anvendelse af digital kommunikation og herunder anvendelse af videokommunikation ved domstolene bør inddrage de ovennævnte regler, bagvedliggende hensyn og retssikkerhedsmæssige principper i retsplejen.

Domstolsstyrelsen deltager naturligvis i en eventuel digital taskforce, hvis dette skulle være befordrende og efterspurgt.”

2. Den 17. april 2020 besluttede et enigt folketing at udvide den første fase af en kontrolleret genåbning af samfundet i forbindelse med COVID-19. Som led i genåbningen opfordrer partierne domstolene til at iværksætte en gradvis genåbning af domstolene, og Domstolsstyrelsen har efter regeringens og Folketingets henstilling og baseret på sundhedsmyndighedernes tilbagemelding besluttet at foretage en gradvis genåbning af domstolene. I lyset heraf ser jeg for nærværende ikke behov for at nedsætte en digital taskforce med henblik på at udbrede anvendelsen af digitale kommunikationsformer ved domstolene i forbindelse med COVID-19.

3. Jeg er dog meget opmærksom på sagsbehandlingstiden hos retterne og på tværs af den samlede straffesagskæde både generelt og som følge af den aktuelle situation. Der er derfor løbende fokus på at identificere bl.a. relevante digitaliserings tiltag, som kan nedbringe sagsbehandlingstiden såvel ved domstolene som på tværs af den samlede straffesagskæde.

4. Justitsministeriet henviser i øvrigt til besvarelsen af S 856 af 22. april 2020.